

Kazatel: Josef Hurta

Čtení: 1 K 6, 12 – 20

Text: Mt 5, 27 – 30 *Slyšeli jste, že bylo řečeno: 'Nezcizoložíš.' Já však vám pravím, že každý, kdo hledí na ženu chtivě, již s ní zcizoložil ve svém srdci. Jestliže tě svádí tvé pravé oko, vyrví je a odhodí pryč, neboť je pro tebe lépe, aby zabynul jeden ze tvých údů, než aby celé tvé tělo bylo uvrženo do pekla. A jestliže tě svádí tvá pravá ruka, utni ji a odhodí pryč, neboť je pro tebe lépe aby zabynul jeden ze tvých údů, než aby celé tvé tělo bylo uvrženo do pekla.*

Ježíšova kázání přitahovala zástupy, protože se v nich kazatel nevyhýbal ani ožehavým tématům. V svém nejslavnějším „kázání na hoře“ mluví Ježíš např. otevřeně o sexu. Proč? Protože víra do těchto věcí má co mluvit a má co říci. V sexu nejde o osobní soukromou záležitost už proto, že se týká dvou lidí. Je to záležitost vztahu. A mezilidské vztahy patří spolu se vztahem k Bohu k prioritám křesťanského i židovského náboženství. V Mojžíšově zákoně je otázkám kolem lidské sexuality věnována značná pozornost. Příkázání „nezcizoložíš“ a „nepožádáš“ jsou hned dvě příkázání Desatera, která se týkají sexuální oblasti.

Na Desatero také navazuje Ježíš, když jej ve svém kázání cituje: „Slyšeli jste, že bylo řečeno: 'Nezcizoložíš.'“ Teď to začíná být zajímavé, protože nás zajímá, co si Ježíš myslí o sexu. Jestli čekáte, že bude milosrdnější a shovívavější než rigorózní farizeové, tak vás zklamou. Ježíš je ještě přísnější. Pro něj cizoložstvím není až dokonaný skutek, nýbrž už pouhá myšlenka na něj. On říká: „Já však vám pravím, že každý, kdo hledí na ženu chtivě, již s ní zcizoložil ve svém srdci.“

V Ježíšově případě nejde o první ani poslední zpřísnění zákona. V předchozím odstavci např. stejným způsobem radikalizuje pohled na zabití. V desateru čteme „nezabiješ“, ale Ježíš říká: „Již ten, kdo se hněvá na svého bratra, bude vydán soudu.“ Zdá se, že Ježíšovi jde o to, abychom neměli vůbec žádné hříšné myšlenky, nikdy se nehněvali a dovedli potlačovat i své přirozené sklony. Jak to jde dohromady s moderní psychologií, která učí nic v sobě nepotlačovat a nedusit? Vždyť takové potlačování přirozených potřeb vede následně k nejrůznějším psychosomatickým potížím.

Já jsem ale přesvědčen, že Ježíš by si s moderními psychology docela dobře rozuměl. Důležité je, porozumět Ježíšovi, o co mu skutečně jde. Já bych ten oddíl, který je v ekumenické bibli nazván „O cizoložství“ opatřil jiným nadpisem. Nazval bych jej: „Ochrana cti ženy“. Ježíšovi totiž nejde v první řadě o to, jak se uchovat čistý a bezhříšný, ale jde mu jako vždy v první řadě o bližního, tedy o to, jak se cítí ten druhý. Např. jak se cítí žena, kterou mužská část populace vnímá pouze jako sexuální objekt.

Vraťme se tedy k tomu kontroverznímu Ježíšovu výroku: „Slyšeli jste, že bylo řečeno: 'Nezcizoložíš.' Já však vám pravím, že každý, kdo hledí na ženu chtivě, již s ní zcizoložil ve svém srdci.“

1) Překlad „hledět chtivě“ není úplně přesný. Kraličtí překládají: „ku požádání jí“. To znamená požadovat, aby mi byla po vůli. Takový pohled říká ženě, že je tu pouze pro ukojení mé vlastní žádosti. Řecké slovo „epitchymia“ vyjadřuje touhu, žádostivost, vášeň, dychtění ve smyslu desátého příkázání: „Nebudeš dychtit“. 2) Ta věta je formulována jako prosté konstatování stavu: Kdo se na ženy dívá tímto způsobem, je jasné, že nemyslí na nic jiného. Myslí jen na jedno. 3) Skutečný hřích není v té vrozené žádostivosti, kterou nám dal Stvořitel při stvoření do vínku, ale v překračování jasně stanovených hranic a zejména v tom omezeném pohledu na ženu. V pohledu, který ji uráží, ponižuje, degraduje. V pohledu, který říká, ty jsi tu pro mě, pro mé uspokojení, pro mé potěšení, pro moji žádost. Hřích je v tom, jak se na ty

věci díváme. Jak to vnímáme. Proč jsou sexistické reklamy tak oblíbené a využívány? Protože vycházejí vstříc právě tomuto zkreslenému a jednoduchému pohledu. A největším problémem je, že to jako problém nevnímáme. Už jsme otupěli, protože je to všude kolem nás a nemáme možnost úniku. Proto se nedivme, že se najednou někdo vzbouří a v podobě celosvětových kampaní vytáhne na „čaroděje“ kladivo, padni komu padni. Samozřejmě známe z historie, že takové kladivo lze i snadno zneužít.

Jestli se nám však Ježíšovo hodnocení pohledu mužů na ženy zdálo přísné, pak jeho návrh řešení je zcela drakonický. „Jestliže tě svádí tvé pravé oko, vyrví je a odhod' pryč, neboť je pro tebe lépe, aby zahynul jeden ze tvých údů, než aby celé tvé tělo bylo uvrženo do pekla. A jestliže tě svádí tvá pravá ruka, utni ji a odhod' pryč, neboť je pro tebe lépe aby zahynul jeden ze tvých údů, než aby celé tvé tělo bylo uvrženo do pekla.“ Ježíš je pochopitelně dalek nějakého navádění k sebepoškozování či aplikaci útrpného práva. Jeho nadsázka (odborně řečeno hyperbola) má jednoznačný význam: S takovým jednáním nelze mít slitování. Jestliže někdo ponižuje ženu, využívá ji ve svůj prospěch, a tak ji uráží, takové jednání nelze ničím ospravedlnit. Nelze nad tím shovívavě mávnout rukou. Takové jednání si nezasluhuje nic než odsouzení. Je lépe odsoudit jednoho násilníka, než aby celá společnost přijala jeho jednání jako normu.

Právě otupené svědomí je největším nebezpečím pro společnost, která se holedbá tolerancí všeho možného. Taková společnost najednou zjišťuje, že se její svoboda střetává s úctou k bližnímu a stává se čímkoliv, jen ne láskou. Nakonec se takové nezvládnuté jednání stejně jednou obrátí proti jeho aktéru. Jak říká biblické přísloví: „Město se strženými hradbami je muž, který se neovládá.“ Proto apoštol Pavel radí manželům: „Neodpírejte se jeden druhému, leda se vzájemným souhlasem a jen na čas, abyste byli volni pro modlitbu. Potom zase buďte spolu, aby vás satan nepokoušel, když byste se nemohli ovládnout.“

A poslední myšlenka z této části Ježíšova horského kázání: Ježíš nezakazuje mužům, aby dávali ženám najevo, jak jsou pro ně krásné. Ježíš ale zcela rázně upozorňuje, že nelze bez trestu překračovat dané hranice a že se nikdo nemůže k druhému chovat majetnicky, manipulativně, despoticky, náročně a urážlivě. Ježíš i jako muž, jako svobodný muž, jednal se ženami vždy s úctou, v přesně daných mezích, a jeho pohled říkal: Vážím si tě, respektuji a nemám žádné postranní úmysly. Znovu opakuji: Ježíšovi nejde v první řadě o to, jak se zcela sobecky uchovat čistý a bezhříšný, ale jde mu jako vždy v první řadě o bližního, tedy o to, jak se cítí ten druhý. Kéž by se všechny ženy v mužské společnosti cítily svobodně, bezpečně a požívaly úctu, obdiv a uznání, které jim právem náleží.

Modlitba: *Kriste, dej, ať jsou naše vztahy prosyceny úctou a respektem. Ať dbáme na to, jak se mezi námi cítí především druhí. Kéž nám v tom pomáhá tvůj příklad a naše víra. Amen.*

Přímluvná modlitba: *Pane Ježíši Kriste, ty jsi vůdcem našeho života. Tvá přikázání jsou spravedlivá, jsou pravda a život. Modlíme se za lidi, kteří se zmítají v chaosu svých morálních hodnot, prosíme za lidi, kteří řeší složité etické problémy ve svém životě. Modlíme se za oběti sexuálního násilí, za lidi bezbranné i za ty, kteří mnohým nebezpečím jdou sami vstříc. Modlíme se za mladé lidi, pro které je stále těžší rozlišovat mezi dobrým a zlym, kdy vše se zdá jako otevřená možnost. Modlíme se za ty, kteří jsou pod vlivem špatných vzorů, norem a životních filozofií. Prosíme o tvé slovo, které je živé, mocné a ostřejší než jakýkoli dvousečný meč; které proniká až na rozhraní duše a ducha, kostí a morku, a rozsučuje touhy i myšlenky srdce. Pane, prosíme za tvou církev, ať je očistěná tvou kerví a slovem pravdy. Modlíme se za služebníky tvé církve, za presbytery, učitele, faráře, jáhny a pastorační pracovníky. Modlíme se za práci Diakonie. Prosíme za školství a výchovu mladé generace. Kéž si tvé evangelium najde cestu i k těm, kteří k němu byli dosud bluší. Pane Ježíši Kriste, tvé slovo nás vede k důvěře v nebeského Otce, který nás miluje a kterému na každém z nás nesmírně záleží. Amen.*